

Saarde Sõnumid

Nr 3 (73) Esmaspäev, 2. juuli 2007

Hind 5 kr

Saarde Vallavolikogus Volikogu istung toimus 18.06.07.

Istungil kinnitati valla 2006. a. majandusaruanne, otsustati asutada koostöös Häädemeeste vallaga Sihtasutus Põhja-Liivimaa Turism eesmärgiga arendada ja tutvustada Põhja-Liivimaa kui Edela-Eesti tuntud ja tunnustatud, ühtlaselt ning terviklikult arenenud

puhke- ja turismiregiooni. Sihtasutuse asukohaks on Häädemeeste vald. Koostööl lastati ka Häädemeeste valla üldplaneering. Kehtestati uus õppetasude süsteem Kilingi-Nõmme Muusikakoolis.

TOIMETAJA

Saarde Vallavolikogu määrus

§1 Kinnitada alates 01. septembrist 2007. a. õppetasu ühes kuus Kilingi-Nõmme Muusikakoolis järgnevalt:

- 1.1. eelklass 100 krooni
- 1.2. üldkultuuriline osakond 190 krooni
- 1.3. I-IV klass 200 krooni
- 1.4. V-VII 250 krooni
- 1.5. VIII klass 200 krooni
- 1.6. vabaõpe 250 krooni

me Muusikakoolis 2 või enam õpilast.

§3 Vähendada õppetasu kuni 100% Kilingi-Nõmme Muusikakoolis õppivatele õpilastele, kes esindavad kooli ja Saarde valda oma eduka esinemisega väljaspool kooli.

§4 Tunnistada kehtetuks seni kehtinud õppetasu.

§2 Vähendada õppetasu 25-50% alates teisest lapsest, kui ühest perest õpib Kilingi-Nõm-

§5 Määrus jõustub kolmandal päeval pärast avalikustamist.

Mis tehtud – mis teoksil

Eks soov teada vallas toimuvat ole vallaharvast enamikul hinges. Mida ja millises järjekorras tehakse, millal saab valmis just see või teine objekt jne jne. Siit väike ülevaade 2007. aasta esimesel poolel tehtust ja veidi ka edasistest plaanidest.

Üks suurimaid ja kauaoodatuid, aga samas ka kallemaid objekte vallas on lähiaastatel valmiv uus spordikompleks Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi juurde. Käesolevaks hetkeks on sõlmitud kokkulepe Riikliku Kinnisvara AS-iga spordihoonde ehitamiseks. Koostatud on detailplaneering ja kokku lepitud ehitise eeskisprojekt. Ehitatavas hoones saavad lisaks täismöödus saalile, endale ruumid veel squashi väljak, jõusaal ja pisem saal mitmesuguseks otstarbeks, nagu näiteks aerobika, lauatennis või iluvõimlemine. Saali kõrval tuleb ka ühte tiiba pealtvaatajate tribüün.

Kilingi-Nõmme päevakeskuse teine korrus sai samaväärselt remonditud nagu esimene, mis valmis eelmise aasta lõpul. Nüüdseks on hoone seesmiselt täiesti renoveeritud. Jäänud on veel lahendada mõned probleemid seoses riietusruumiga.

Tali seltsimaja lava ja lavatagused ruumid koos esinejate ruumidega on samuti kaas-aegseks ehitatud. Nüüdseks ei pea sealne seltsimaja juhataja enam hābenema ei isetegevuslaste ega ka professionaalsete esinejate ees. Nende kasutada on eraldi tualett ja dushi-ruum. Jaanipäevaks paigutati lōkkeplatsile uusi istepinke. Seltsimaja pargis sai valmis ka verivārske WC.

Tihemetsa sauna remont on artikli kirjutamise ajal veel lõpusirgel aga loodame siiski et sealsed inimesed saavad end varsti vārskelt remonditud ruumides korralikult puhtaks pesta.

Kauaoodatud unistuseks oli Kilingi-Nõmme klubi välisfasaadi uuendamine koos soojustusega. Juuni lõpuks peaks see unistus teoks saama ja klubi uus välisilme mōōdakāijate silma rōōmustama. Seejārel jääb veel lava rekonstrueerimine ja siis muutub hoone igas suhtes tānapāevaseks.

Nagu eelmistel aastatel jātub remont ka Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis. Vanaale osale lisandunud aastatetagune juurdeehitus saab samuti ripplae, uue pōranda, uued ukseid, tānapāeva nōuetele vastava elektrisüsteemi ja osaliselt ka veetorustiku. Re-

mondijārg jõuab ka endisesse linnalaasteaia ruumides paiknevasse algklasside majja. Lisaks tavapārasele remondile vahetatakse seal vālja kogu veetorustik ja sanitaarsōlmed. Praegu on juba valmis katlamaja ja kooli ūhiselamu vaheline uus keskkütte soojatrans, mis lābilōigitud kohtades on ka asfaldiga tasandatud.

Lasteaed Krōll ei ole jäänud ka tāhelepanuta. Sinna jõuab ehitusfirma kohe pārast Tihemetsa sauna remondi lōpetamist.

Arvukad laada- ja kultuurilembesed inimesed on oma silmaga mārrganud ja ka kasutanud selle aasta kevadest suveaias tōōtavat vee ja elektrivarustusega kāmlat. Suur rōōm kasutajatele ja meeldiv kogemus haldajale, et meie elanikud oskavad ka ilusat asja hoida.

Lāhijaja plaanidest vāārib ehk mārkimist suuremahulisem pindamine Kilingi-Nõmme tānavatel ja seda eelkōige seoses K.-Nõmme – Tali-Laiksaare tugimaante asfaltkatte saamisega. Oluliselt suurema transpordikoormuse said seelābi kaks linna pōhitānavat, mida mōōda autotransport Tali suunas sōitma hakkab. Need on Kiriku ja Kantsi tānav. Tihemetsas suudame sel

aastal pinnata vaid kaupluste ja tehnikumi peamaja ees paikneva teelōigu. Suveaia laululava esine tantsuplats on juba mitmeid aastaid saanud vāga terava kriitika osaliseks nii seal esinejate kui ka piduliste poolt. Lootsime kūll tōōdega sinna jõuda veel enne jaanipāeva, aga kahjuks ootused ei tāitunud. Plaani-dest loobutud pole ja ehk saame suve teisel poolel ka selle objekti kohta ōelda TEHTUD. Internetiseerumise osas astus Eesti Energia suure sammu edasi, pakkudes ūle vabariigi pāris korraliku hinnaga KŪU interneti teenust ja seetōttu suuremahulisi ehitisi/investeeringuid selles valdkonnas lisaks kevadsuvel tehtud ūmberkorraldustele plaanis ei ole. Mis puudutab vett ja kanalisatsiooni, siis juuni viimastel pāevadel peaks uus ŪVK (ūhisvee- ja kanalisatsiooni arengukava) saama kaante vahele. Kindlasti tuleb selle tutvustamine elanikele ja seejārel astume juba samme planeeritu elluviimiseks. Tōsisemad ehitused ja renoveerimised veemajanduse alal sel aastal eeldatavasti teoks veel ei saa, aga otsast alustada tahaks kūll. Kokkuleppe kohaselt peaks aasta lõpuks olema likvideeritud Tihemetsa

alavik endine masuudihoidla kui keskkonnaohtlik objekt. Selleks tōō vajaminevad vahendid suutis vallavalitsus projektiga hankida Keskkonnainvesteeringute Keskusest.

Et lōpetada millegi ilusaga, tooks siinkohal vālja meie valla 2007. aastal āramārkimist vāārinud ja tānukirjad saanud kodud, asutused, rajatised. Konkursi "Kaunis Eesti Kodu" Pārnumaal vāāris āramārkimist Veelikse elamugrupp (Maimu Saks, Valli ja Paul Metsasalu, Ellen ja Einar Kollamaa majapidamised) Lisaks neile said peaministri allkirjaga tānukirjad veel perekonnad Ridaste, Reivāli, Paal ja Turusk. Sama tānukirjaga mārgititi āra ka Kanakūla Kūlakeskuse, Kārsu Mōisa ja Lauri krossiraja heakorrastamisel saavutatud kaunist vāllkanāgemist. Ilu on see, mis teeb sūdame rōōmsaks. Loodame, et ka tulevikus leidub meil ikka ja jālle eramuomanikke, ettevōtteid ja firmasid, kes ei pea paljuki investeerida vahendeid lisaks tootmistevõudusele ka elukeskkonna parendamisse.

ANDRES KUKK
Abivallavanem

Suvel töötavale õpilasele

Viimane kooliveerand paneb paljud õppurid mõtlema sellele, kuidas saab suvi meeldivalt, kuid samas kasulikult mööda saata. Üks võimalus on leida endale taskuraha teenimiseks sobiv töökoht.

Sealjuures tuleb silmas pidada seda, et alaealiste tööaega, tööohutust jne reguleerivad mitmed seadused ja määrused, millega saad tutvuda Tööinspektsiooni kodulehekülje kaudu: <http://www.ti.ee>

Töötamise ja palga saamisega kaasnevad aga ka maksukohustused. See tähendab, et Eesti tulumaksuseaduse kohaselt peavad kõik tulu (sh palka) saanud isikud maksma tulumaksu. Tööl käiv laps maksab tulumaksu samamoodi nagu täiskasvanu ja talte kehtivad samasugused maksusoodustused.

Kui asud suvel tööle Eestis...

Tulumaksu ja makse(te) arvestamine ja palgast kinnipidamine on tööandja kohustus, seega ei ole sinul vaja maksude tasumise pärast muretseda. Küll aga peaksid sa teadma, kuidas see käib ja kui suur on sinu palgasumma pärast maksude arvestamist.

Maksuvaba tulu

Eesti elanikele kehtib makse tasumisel maksusoodus-

tus - maksuvaba tulu. See on osa töötasust, millelt tulumaksu ei arvestata. Sel aastal on tulumaksuvaba summa 2000 krooni kuus (24 000 krooni aastas).

Et tööandja teaks sinu palgast maksuvaba tulu arvestada, tuleb sul tööandjale kirjutada avaldus maksuvaba tulu rakendamiseks. Ilma avalduseta ei tohi tööandja maksuvaba tulu arvestada.

Maksud ja maksed Tulumaks

Palgasumma, mis ületab 2000 krooni, maksustatakse tulumaksuga.

Tulumaksu arvestatakse palgalt tulumaksuseaduses sätestatud määra kohaselt. 2007. aastal on tulumaksu määr 22%.

Maksud, mis palgalt kinni peetakse

Lisaks pead teadma, et tööandja peab sinu palgalt kinni pidama ka töötuskindlustusmaksu (0,6% palgast) ja kohustusliku kogumispensiooni makse (2% palgast). Kogumispensiooni makse peetakse kinni juhul, kui said eelmisel aastal 18-aastaseks või oled juba varem kui 18-aastane.

See tähendab, et kui said 18-aastaseks 2007. aastal, siis sel aastal sinu palgast kogumispensiooni makset ei arvestata, kui sinu 18 aasta sünni-

päev oli eelmisel aastal (2006), siis arvestatakse.

Kogumispensiooni makse kantakse sinu isiklikule pensionikontole pensionifondis ja see on raha, mis sinu pensiooni hakkab suurendama. Pensionifondi valikust loe lähemalt Pensionikeskuse kodulehelt: <http://www.pensionikeskus.ee>.

Näide 1

Kui oled noorem kui 18 ja sinu brutopalk (palk, millest maksud on maha arvamata) on 3000 krooni, siis arvestab tööandja sinu palgalt tulumaksu ja töötuskindlustusmaksu järgnevalt:

Töötuskindlustusmaksu: 3000 x 0,6% = 18 krooni

Tulumaksuga maksustatakse: 3000 - 18 - 2000 = 982 krooni

Tulumaks: 982 x 22% = 216 krooni

Sinu netopalk (palk, mille kätte saad) on 2766 krooni (3000-18-216).

Näide 2

Kui oled vanem kui 18 ja sinu brutopalk on 3000 krooni, siis arvestab tööandja sinu palgalt tulumaksu, töötuskindlustusmaksu ja kohustusliku kogumispensiooni makse järgnevalt:

Töötuskindlustusmaksu: 3000 x 0,6% = 18 krooni

Kogumispensiooni makse: 3000 x 2% = 60 krooni.

Tulumaksuga maksusta-

takse: 3000 - 18 - 60 - 2000 = 922 krooni

Tulumaks: 922 x 22% = 203 krooni

Sinu netopalk on 2719 krooni (3000-18-60-203).

Tuludeklaratsiooni esitamine

Kui tööandja on sinu töötasult tulumaksu kinni pidanud, siis sa tuludeklaratsiooni esitama ei pea. Samuti ei pea tuludeklaratsiooni esitama juhul, kui sinu palk ühes kuus on väiksem kui 2000 krooni.

Kui sinu töötasu on aasta jooksul olnud väiksem kui 24 000 krooni ja sinu töötasul on tulumaks kinni peetud, siis ei pea sa samuti tuludeklaratsiooni esitama, kuid deklaratsiooni esitamisel on sul õigus kogu kinnipeetud tulumaks tagasi saada.

Kui sa ei ole teinud tööandjale avaldust maksuvaba tulu arvestamiseks, siis arvestab tööandja tulumaksu kogu sinu palgalt. See tähendab, et sa oled maksanud tulumaksu rohkem kui seaduses ette nähtud ja sul on õigus enamast tulumaks tagasi saada.

Tulumaksu tagastab Maksu- ja Tolliamet ja tulumaksu tagasisaamiseks tuleb sul Maksu- ja Tolliametile 2008. a esitada tuludeklaratsioon, kus näitad, palju sa 2007. a teenisid ja kui palju palgalt maksu kinni peeti.

Tuludeklaratsiooni esitamise aeg ja võimalused

Tuludeklaratsiooni esitamise aeg on ajavahemikus 1. jaanuarist 31. märtsini, kusjuures alates 15. veebruarist saab seda teha Interneti teel (Maksu- ja Tolliameti elektroonses teeninduskeskkonnas). Elektroonilist deklaratsiooni saad esitada siis, kui oled Interneti-panga klient. Tuludeklaratsiooni on võimalik esitada ka paberil, kuid mugavam on seda teha Internetis, kuna tööandjad peavad andmed oma töötajatele makstud palga ja maksude kohta Maksu- ja Tolliametile esitama ja nii saab Maksu- ja Tolliamet deklaratsiooni Internetis sinu eest ära täita. Kui oled nende andmetega nõus, jääb sul üle ainult deklaratsiooni esitamiseks üks hiireklõps teha.

Iga tulusaaja esitab tuludeklaratsiooni ise, see tähendab, et lapsevanem oma tuludeklaratsiooni lapse tulused deklareerida ei saa.

Kui oled noorem kui 18-aastane, siis peab deklaratsiooni alla kirjutama kas ema, isa või seaduslik esindaja (hooldaja vmt).

Vajadusel küsi julgesti nõu ja abi Maksu- ja Tolliameti teenindusbüroost või infotelefonilt 880 0811.

Palju meid on?

1. jaanuari 2007 seisuga 5016, seega 162 inimese vähem kui aasta tagasi. Tõenäoliselt langeb Saarde valla elanike arv järgmiseks aastaks all 5000. Tunneb, et ainuke viis elanike arvu vallas suurendada on ühinemine veel mõne vallaga...

Kilingi-Nõmme vähenes aastaga elanike arv 89 inimese võrra, sama tendents on peaaegu kõikides külad, välja arvatud Kamali, Lodja ja Väljaküla, kus lisandus mõni inimene. Tühje maju peaks juurde siginema ja kinnisvarahinnad langema, kuid Eestis ei tasu küll loota, et mingid hinnad langeksid.

Allpool on toodud elanike arv külade lõikes. Tabelis ei kajastu veel, et Kanaküla arvelt moodustati uus küla - Otssaare 21 elanikuga.

Küla	Elanike arv 01.01.2006	Elanike arv 01.01.2007
Jaärja	88	86
Kalita	119	118
Kamali	67	68
Kanaküla	117	116
Kilingi-Nõmme	2222	2133
Kärsu	43	42
Laiksaare	54	52
Lanksaare	45	42

Leipste	143	142
Lodja	147	149
Marana	25	24
Marina	69	66
Mustla	29	26
Pihke	11	11
Reinu	26	24
Saarde	401	374
Sigaste	101	95
Tali	356	352
Tihemetsa	764	745
Tuuliku	12	12
Tõlla	100	98
Veelikse	126	124
Viisireiu	46	46
Väljaküla	64	67

Küla määratlemata	3	4
Kokku	5178	5016

Selgub, et 64 protsenti inimestest Saarde vallas elab Kilingi-Nõmme, Tihemetsa ja Tali. Muuseas, vanim inimene (muidugi naisterahvas) on sündinud 1910. a. ja elab Kalital. 1913. a. ja varem sündinuid on vallas 9.

Need arvud on muidugi arvestuslikud - selle järgi, kuidas inimene otsustab. Kui

hakata külas inimesi füüsiliselt loendama, võib saada hoopis teised arvud. Kuid fakt on see, et elanike arv Eesti maapiirkondades pea kõikjal väheneb ja sellega tuleb vist leppida?

TOIMETAJA

Ilusa Muusika Festivali "Schilling" peaesinejaiks on Kimya Dawson ja Darren Hanlon

7. juulil Kilingi-Nõmme toimuv Ilusa Muusika Festivali "Schilling" toob seekord muusikahuvilisteni kaks omanäolist ja hinnatud laulukirjutajat: New Yorgi "trash-indie" superstaari ja Moldy Peachese liidri Kimya Dawson ja Austraalia tuntud trubaduuri Darren Hanloni.

Lisaks sellele on Edela-Eesti päikese alla oodata Aafrika tantsu- ja laulutraditsioone esindavat Wunuwali (Soome-Burkina Faso-Guinea), kodumaist noort ja andekat lauljat Erko Niitu, improvisatsiooni hindavaid Lippajaid ja kunagise kultusbändi ÖÄK taustaga murdmatut kolmikut koosseisus Erro, Müürilill ja Rubik 3001. Oma erilise etteaste teeb üritusel koos täiskoosseisulise Eliit-laivbändiga ka Vaiko

Darrenhanlon.

Eplik, kes "Schillingul" esitab vaid enda lugusid.

Ilusa Muusika Festival "Schilling" toimub juba teist aastat ja lähtub, nagu nimigi ütleb, soovist tuua kuulajateni seda, mis on levimuusika allvoolustes ilusat ja helget, sellist muusikat, mida võib kahetsust või häbi tundmata tulla kuulama koos perega, sõpradega või ihuüks.

Lisaks vabaõhukontsertidele toimub ka sügavasse öösse kanduva jätkuüritus plaadimuusikaga kohalikus kultuurimajas, kus sugugi mitte vähem huvitavat muusikat valivad Erkki Tero, Snafu, Errki, Priit Palasma ja Estrada.

Wunuwali.

Pilet festivalile eelmüügist Piletilevi müügipunktidest ja Statoilidest üle Eesti kuni 20. juunini vaid 100 krooni, alates 21.06 kuni 06.07 150 ja kohapealt 200 krooni.

Saarde valla elanike jaoks maksab piletit vaid 50 krooni.

Schillingu festivali kohta saab lähemat infot peatselt avatavalt veebilehelt www.schilling.pri.ee ning lisateavet korraldava MTÜ Rampade Org kodulehelt www.rampade.org.

ANTS TÕNISSON

estrada@kohviradio.com, tel 5668 1339

MARIS PAJULA

maris@taninfo.ee, tel 5568 5989

Kimya Dawson.

Kilingi-Nõmme gümnaasiumi lõpetajad

Gümnaasium

12 R1 klass

1. Erki Aasamees
2. Maret Abram
3. Laura Altin
4. Keit Ilves
5. Kristiina Juurikas
6. Liis Jürisoo
7. Janika Keller
8. Allan Keng
9. Helina Kiviselg
10. Raigo Lember
11. Raido Lensment
12. Silver Lepikson
13. Triinu Loorents
14. Triinu Manilets
15. Rait Paal
16. Katre Paimre
17. Katriona Pulk
18. Rain Päärmann
19. Reiko Randoja
20. Martti Soomann
21. Aurika Talts
22. Ebetriin Talts
23. Taavet Tamm
24. Imbi Teemant
25. Siim Tõigast
26. Allar Vallaots
27. Kersti Õisalu
28. Kerli Õunapuu

klassijuhataja Inge Post

12 R2 klass

1. Annika Avaste
2. Kaidi Kikojan
3. Karin Kullamäe
4. Kristi Laas
5. Juri Lemešenko
6. Regina Lensment
7. Keio Priilinn
8. Kaivo Pöder
9. Piret Päärsoo
10. Teele Ruzits
11. Anne-Ly Saul
12. Vivika Siim
13. Kristina Sikk
14. Triin Sinijärv
15. Jaanus Vahtramäe
16. Made Õunapuu

klassijuhataja Saima Tõigast

12 Ü klass

1. Janely Jürimäe
2. Kaily Karv
3. Kalev Koidu
4. Jaanika Koitla
5. Anneli Kokvel
6. Heli Lensment
7. Siim Meibbaum
8. Martin Rooden
9. Siret Salmu
10. Rasmus Sibrits
11. Triin Tarvis

12. Anu Viik

klassijuhataja Ille Varner

Põhikool

9 A klass

1. Kaarel Aia
2. Killu Alamaa
3. Arvi Berg
4. Sandra Gustavson
5. Mait Juhkamsoo
6. Kijjan Kanarbik
7. Kristjan Kanarbik
8. Kristjan Kanter
9. Meriis Keernik
10. Lotta-Mari Kingla
11. Kaspar Laas
12. Janek Lind
13. Marko Mei
14. Jaigrit Mägi
15. Mairja Mälga
16. Edward Oks
17. Martin Peik
18. Epp Raid
19. Karl Romanenkov
20. Liis Rotar
21. Maris Saar
22. Ebe-Kai Siim
23. Ain Zerel
24. Kristjan Teearu
25. Mari-Helena Toompere
26. Sten Vabrit
27. Agnes-Carmen Vreimann

klassijuhataja Elli Altin

9 B klass

1. Andre Auväärt
2. Krista Daum
3. Elis Elblaus
4. Melline Ilves
5. Villu Jallai
6. Tambet Juht
7. Karel Kaljula
8. Marek Kartau
9. Kerly Karv
10. Kristi Kiviselg
11. Triin Kruusma
12. Rando Lillepalu
13. Keili Mihkelmann
14. Alar Neemsalu
15. Margus Noormets
16. Henry Olde
17. Kristjan Pahk
18. Sandra-Tereza Ruul
19. Kersti Savi
20. Sander Savi
21. Madis Valdmann
22. Rauno Venig
23. Katre Veski
24. Martin Villand
25. Argo Voll
26. Andres Volt
27. Rasmus Õis

klassijuhataja Pille Kadak

Tihemetsa Põhikooli lõpetas 103. lend

Tihemetsa Põhikooli lõpueksameiks valmistus 14 õppurit, lõputunnistuseni jõudis aga kolmteist.

Nagu ikka, on kohustus sooritada eesti keele ja kirjanduse ning matemaatikaeksam, kuid kolmas valik on igäue enda teha. Õpilased tundsid end eriti turvaliselt kolmes aines, milles sooritatigi vabatahtlik lõpueksam: füüsikas, inglise keeles ja bioloogias. Bioloogia ja inglise keel on Tihemetsa

koolis kujunenud juba traditsiooniliseks valikuks, füüsikaeksami sooritajaid on üle aasta. Eksameiks valmistuti hoolega, mida kinnitasid ka keskmised tulemused:

Füüsika	- 4,67
Eesti keel ja kirjandus	- 4,1
Inglise keel	- 4,0
Bioloogia	- 3,9
Matemaatika	- 3,36

Kolmeteistkümnest õp-

purist lõpetas üks – Annika Ojasild – põhikooli kiitusega. Tema edasiõppimisvalikki on ammu tehtud: uuest sügisest on Annika Nõo Reaalgümnaasiumi õpilane. Kolme noore tunnistel on neljad-viied: Maarja Hermann, Rein Link ja Argo Ollino Ülejäanud üheksa on keskmised koolipoisid-tüdrukud oma mitmekesise hinnetevalikuga lõputunnistel.

AITA MATSON

Esireas vasakult: Karlis Salomon, klassijuhataja Erki Kangur, Geido Goldschmidt, Raimo Kasela. Teises reas vasakult: Annika Ojasild, Maarja Hermann, Sten Saarpere. Kolmandas reas vasakult: Hardi Kõidam, Argo Ollino, Kuldar Tuuksam, Kristiina Loodus. Ülemises reas: Kristo Kogger, Rein Link, Aimar Pukk.

Tali Põhikooli lõpetajad

Egle Buht
Kert Kaljuste
Kättlin Kingissepp
Roland Laasma

Alan Lainela
Barby Lumijõe
Märten Lüüsalu
Toomas Sepp

Kõigil on plaanis õpinguid jätkata: üks neiu asub õppima gümnaasiumi, teised on leidnud sobiva eriala kutseõppeasutuses.

Kahjuks ei ole meil võimalik ruumipuudusel avaldada viite Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi lõpupilti. Külastage kooli kodulehekülge www.kilingi.edu.ee, kus leiate palju häid pilte!

TOIMETAJA

Ilmast ja põllust

Jaanipäev on möödas, heinamaarjapäev käes ja seitsmevannapäev tulekul. Nimetatud tähtpäevad on ühed paljudest märkidest, mille järgi talumees oma maatöid ajastas.

Jaanipäevaks olid põlluhooled lõpetatud, heinale näidati vikatit. Alustati ristikut, metsahein oli veel madal. Heinamaarjapäevast arvati pool heinaaega läbi; metsaheinaga läks kiireks, sest "raudnael tuleb kõrde" (hein läks puituma), kui kohe maha ei niideta. Loovõtmise ajal loodeti kuiva ilma. Seitsmevanna päevaks oldi heinaga ühel pool, hiljem tilgutab alailma vihma – määndab saod ja rõugud. Loodusmärgid pandi maha ja täpsustati põlvest põlve kogetu põhjal. Paremaks meelispidamiseks kinnitati need mõne tähtsa päeva juurde. Kõik toimis, kuni kalendrireform löi mõra arvestustesse. 13-päevane vahe nihutas paigast looduses toimuva – tänane jaanipäev oleks 7. juulil. Selle mõttega esialgu ümberarvestus tehtigi – "uus" ja "vana" tähtaeg. Siis tuli sõda, tulid uued põlvkonnad, kes maaelust suurt midagi ei taibanud. Põllupidamine läks uutele tõekspidamistele üle. Sestap ununes rahvatarkus. Huvipakkuv aga on, et viimase kümnendi kliimamuutuste

toel – keskmisest varajases kevade algus – hakkavad looduse areng ja "uue" kalendri tähtajad üksteisele lähenema. Aastad ilma poolest pole sarnased. Omavahel saab võrrelda neid taimekasvu kiiruse järgi. Talivilvi näiteks alustab kasvu keskmiselt aprilli teises pooles. Tänavu varajase kevade tõttu märtsi 25-nda paiku – seega ligi kolm nädalat varem. Rukis loob pead juuni algul – öitseb pärast jaanipäeva, aga tänavu toimus see paari nädala jagu varem. Kõrvutades ka teisi taimeliike samal viisil, hinnatakse "looduse olevat paari nädala jagu ajast ees". Nii ongi jaanipäevaks juba siserelid öitsenud, esimesed maa-sikad ammu müüdnud, rukis tolmelnud, pärnad öidepuhkemise eel: pilt nagu juuli alguses. Pole head halvata. Mullaniiskusest jäi vajaka paljudes Eesti paikkondades. Jõgeva Ilmahuvikeskuse agrometeoroloogi ülevaates märgitakse, et sõltumata kevadisest külvijast aprilli või mai alguses, on suviviljade saagilootused kesised. Tärkamine ja võrsumine olid kõikjal head. Sõltumata mullastiku- ja sademete hulga tingimustest mõjus varane suvekuumus rohkem või vähem orase kasvu pärssivalt. Odral kõrs on lühike, peades tühikud. Külgvõrsed, alumised lehed algul närbusid, siis

kolletusid ja kuivasid. Talurukis on seevastu heas seisus, öitsemine oli tuntuvalt varajases, sattus tuulisele – päikeselisele ajale. Tugev juurekava sai kasutada talvist niiskust, suviviljadel see võimalus puudus. Kartulipõldudele ilmas-tik liiga pole teinud, küll aga kartulimardika sisseränne äikesetormide ja kuumalaine

toel paneb muretsema kõiki taimekasvatajaid. Viljapuud öitsetid vaid mõne päeva, arvata, et ei jõudnud korralikult tolmelda ja ülisuurt saaki pole oodata. Aiapidajatele mure-lapseks on vähese mullaniiskuse tõttu halb ja aeglane külvide tärkamine. Palavus ja tuul tekitavad mullale tiheda kooriku, eriti pärast suuremat

vihmasadu.

Kiire lühike kevad läks üle suvekuumale – taimede arengule mõjub kiirendavalt, samas kasv pidurdub, tagajärjeks lühikesed-kidurad varred ja lehestik. Praegune jahedam periood enam olukorda ei paranda.

SVEA RANDMAA

Lastekaitsepäev

Kuigi meie vallas tegutsevad kultuuririndel mitmed selleks seatud ametihed, on valla sotsiaaltöötajad oma südameasjaks võtnud korraldada aastas neli pidulikku üritust.

Mõeldud on need vallakodanikele, kelle muresid igapäevavotões lahendada püüame – vanurid ja lapsed – tahaks ju jagada nendega ka rõõmsaid hetki. Loomulikult aitavad

meid nii nõu kui jõuga valla juhtkond ja kultuuritöötajad. Ja nii ongi koostöös välja kujunenud neli toredat traditsiooni – juuni algul tähistame lastekaitsepäeva, võidupäeval pakume vallavalitsuse poolt pensionäridele hommikukohvi, oktoobri algul ootame eakamat vallarahvast tähistama rahvusvahelist eakate päeva, kõige rõõmsam sündmus valla elus toimub aga jõulude ajal

– vallavanem tervitab käesoleval aastal ilmalevalgust näinud vallakodanikke.

Täna räägiks pisut asjasest lastekaitsepäevaüritusest. Nagu eelmistelgi aastatel, oli seekordki korraldajatele abiks ka ilmataat – oli tõeline päikeseline suvepäev! Pidu algas klubi juurest, kus jagati lastele õhupalle ja lõbusa rongkäiguga, mille eesotsas sammus Saabastega Kass, suunduti

Suveaeda. Õhupallidega kaunistatud autost kostvate lastelaulude saatel jõuti peagi kohale ja seal jätkus tegemist juba mitmeks tunniks. Esinesid Toomas Volli laululapsed Pärnust, kõnniteele ilmusid laste käte alt rõõmsad asfaldijoonistused ja kogu aeg sebis laste hulgas Saabastega Kass. Kõige krooniks oli kindlasti meie klubi lastenäteringi la-vastus "Jussikese seitse sõp-

ra", mis ka peo lõpetas.

Tore päev oli! Kahju vaid, et osa said sellest peamiselt linnalapsed, vallavalitsus ootab aga lapsi pidutsema igast valla nurgast. Loodame väga, et järgmisel korral on ka selles osas kõik paremini

MARE JA MAE

Saarde Vallavalitsuse
sotsiaalametrikud

Kerge südamega suvele vastu

Kolme Saarde valla kooli esimene õppeaasta on kohe läbi saamas. Õiguse eest olla tubli, tuleb väikestel teadmistes-ostkustes konkureerida suurega. Tihemetsa Põhikool pidas vapralt võitlust ja võib päris unkel oma saavutusi tutvustada.

Maakondlikel aineolümpiaadidel jõudis 9 õpilast auhinnalisele (I-III) kohale. See tähendab 10,3% õpilaste üldarvust. Vabariiklikel olümpiaadidel-konkurssidel saavutas 3 õpilast esikoha. Seegi on väikese maakooli kohta päris kõva sõna. Ühel tublil noormehel on ette näidata kuldmedal ja poiste C-klassi Eesti meistritiitel võrkpallis. Ja Tihemetsa Põhikool tunnustati parimaks põhikooliks Pärnumaa meistrivõistluste 4-võistluses.

Sellised on tulemused laias laastus vaadates.

Aga nüüd täpsemalt.

Pärnu maakonna aineolümpiaadidel-konkurssidel saavutati järgmisi tulemusi:

1. Aare Kartau (6. kl) – I koht kunstiõpetuse konkursil; õp Juta Rea

III koht eesti keele olümpiaadil; õp Marju Sepp

2. Jason Platais (5. kl) – III koht matemaatikavõistlusel NUPUTA; õp Aivi Reidla

3. Kadri Rea (6. kl) – I

koht kunstiõpetuse konkursil; õp Juta Rea

III koht matemaatikavõistlusel NUPUTA; õp Aivi Reidla

4. Karlis Salomon (9. kl) – II koht kunstiõpetuse konkursil; õp Juta Rea

5. Mari-Liis Talts (6. kl) – I koht kunstiõpetuse konkursil; õp Juta Rea

III koht matemaatikavõistlusel NUPUTA; õp Aivi Reidla

6. Miina Kask (7. kl) – II koht eesti keele olümpiaadil; õp Marju Sepp

III koht kunstiõpetuse konkursil; õp Juta Rea

7. Reimo Mändmets (5. kl) – III koht matemaatikavõistlusel NUPUTA; õp Aivi Reidla

8. Rein Link (9. kl) – I koht poiste tööõpetuse olümpiaadil; õp Raivo Tõnisson

9. Annika Ojasild (9. kl) – III koht Koolicanto solisti-konkursil; õp Tiia Hermann

Pärnu maakonda esindas vabariiklikul matemaatikavõistlusel NUPUTA, mis toimus Rapla Vesiroosi Gümnaasiumis, kaks kooli, ja mõlemad koolid Saarde vallast: Kilingi-Nõmme Gümnaasium ja Tihemetsa Põhikool. Seega võib öelda, et Pärnu maakonda esindas vabariiklikul matemaatikavõistlusel Saarde vald!

Maakondlikul lauluvõist-

Rein Link, vabariikliku töö- ja tehnoloogiaõpetuseolümpiaadi üldvõitja.

lusel "Kaunim metsalaul" saavutas solistide arvestuses teist aastat järjest esikoha Tihemetsa kooli 9. kl õpilane **Annika Ojasild** ja ansambli te arvestuses III koha **Annika Ojasild** ja **Maarja Hermann** (õpetaja Tiia Hermann).

Vabariiklikud esikohad tõi Tihemetsa Põhikooli kolm väga tublit õppurit:

1. Maarja Hermann (9. kl) – I koht Eesti Klubi esseevõistlusel "Kuidas olla eestlane 21. sajandil"; õp Aita Matson

2. Rein Link (9. kl) – I koht üleriigilisel töö- ja tehnoloogiaõpetuse olümpiaadil; õp Raivo Tõnisson

Reinu esikoha kohta veel niipalju, et tema käes on Pärnu maakonna ainuke ainealase olümpiaadi vabariiklik esikoht.

3. Airiki Talts (8. kl) – I koht Rahvusarhiivi ajalouurimuses "Minu pere pöördelisel aegadel"; õp Marju Sepp

Spordiaastagi on Tihemetsa koolile olnud tõeliselt edukas. Kõige suurepärasem tulemus on muidugi C-klassi Eesti meistril ja kuldmedalipoisil võrkpallis – **Sven Saarpere (7. kl)**. Sven kuulub Pärnu Falck'i poeglaste võistkonna koosseisu. Pärnu Linna Spordikooli tütarlaste võrkpallivõistkonna U-16 koosseisu kuulub ka Sveni õde **Pille-Riin Saarpere (5. kl)**. Tema parim tulemus on III koht Eesti Võrkpalli Liidu U-16 karikavõistlustel.

Pärnumaa meistrivõistlustel 4-võistluses tunnustati Tihemetsa Põhikooli maakonna parimaks põhikooliks ja võistkond koosseisu: Relina Loodus (5. kl), Pille-Riin Saarpere (5. kl), Juta Kukke (5. kl), Mari-Liis Talts (6. kl), Mikk Meeras (6. kl), Ringo Vainlo (5. kl), Karl Maidle (3. kl) ja Rauno Saar (4. kl) õpetaja Erki Kanguri juhendamisel tõi kooli võidu-

karika. Relina Loodus on ka väga väle jooksutüdruk- ta on Pärnu maakoolide kevadkrossi III koha omanik.

Kalevi Miniliiga Pärnumaa turniiril saavutasid Tihemetsa kooli võrkpallitüdrukud I koha. Mansasse kuulub 7 tüdrukut, kuid seekord oli väljakul neist neil: Kadri Rea (6. kl), Pille-Riin Saarpere (5. kl), Asti Tatolder (5. kl) ja Mailiis Ollino (5. kl). Võiduka tütarlaste võistkonna treener on Priit Anton.

Selle õppeaasta sisse jääb veel üks spordivõit: Tihemetsa Põhikool saavutas Pärnumaa noorte meistrivõistlustel laulamängude mitmevõistluses I koha. Võistkonda kuulusid Aare Kartau (6. kl), Mikk Meeras (6. kl), Sven Saarpere (7. kl), Pille-Riin Saarpere (5. kl), Mari-Liis Talts (6. kl) ja Mailiis Ollino (5. kl). Nende treeneriks on Arne Kartau.

Õhk suviselt silme ees virvendab... Las virvendab. Läheme suvele vastu kerge südamega. Oleme ilusa suve ja kosutava puhkuse kuhjaga ära teeninud.

AITA MATSON
Tihemetsa Põhikooli direktor

Kevadpidu Talil

"Killadi-kolladi, koolikotid, tinnadi-tännadi, tindipotid, nüüd peab kinni kruvitama – aeg on sõita suvitama," luges kevadpeol 5. klassi poiss Romet. 23. mai õhtul kogunesid Tali kooli õpilased seltsimajja, et näidata oma kaaslastele ja vanematele, mida peale raamatutarkuse veel on õpitud.

Kõige enne esinesid 1.-2. klassi lapsed. Nende laul "Õpi, õpi, laps" kõlas pisut aralt aga tuli südamest.

Terve aasta on usinasti harjutanud 4.-8. klassi tantsu-

tüdrukud. Õpetaja Eha Kuuse käe all on selgeks õpitud hulk erinäolisi tantse. Publikule pakuti vaatamiseks lipsit, line-tantsu miksi, madruste tantsu ja Hispaaniapärasest "Viva, Espania". Lisaks ilusale tantsule nägi publik ka keni kostüüme.

Väga ilusat laulu oli võimalik kuulda 7.-9. klassi neidude esituses. Koos Tihemetsa kooli lauljatega esitati tehniliselt keerulisi laule, mis on nii kenasti selgeks õpitud, et nendega minnakse esinema Tallinna laulupeole. Lõpulau-

luna kõlanud T. Mägi "Palve" pani ilusa punkti kevadpeole. Aitäh õpetaja Piia Salomoni nähtud vaeva eest. Tulemus oli tööd väärt.

Vahepaladena esitasid algklasside õpilased luuletusi suvest, aga meenutades emadepäeva, ka emast ja vanaemast. Julgelt laulsid Maris ja Marko suvest. Tore pidu oli.

HELI BURGET

Saarde läbi ajaloo prisma

91.

1932.a.

16. septembril lõpetas Voltveti metsakoolis metsnikke 5. lend – 20 meest, ja 18. septembril metsavahtide 1. lend – 20 metsavahti.

Riigi Teataja andis teada, et Eesti Pank laskis 1. oktoobrist käibelega uued 20-kroonised pangatähed.

10.-12. oktoobril toimusid Pärnus "kodanikkude klubi" ruumides metsaoksjonid, kus müügil tuli mitmesugust puitu Lodja, Surju, Jäärja, Voltveti ja teistest metskondadest.

Kilingi-Nõmme Vabatahtlik Tuletõrje Selts pühitses oma 38. aastapäeva.

Oktoobris andis Põllutöeministeeriumi põllumajanduse osakond teada kartuliveo kontrolli teostavate kontrolöride nimed ja asukohad. Üheks kontrolöriks Pärnumaal oli Kilingi-Nõmme elav Julius Martinson elukohaga Pärnu tn 54 (praegune päevakeskus).

Sügisel saab Saarde Maja-pidamise Kool hariduse-sotsiaalministeeriumilt 500 krooni toetust uute õppevahendite muretsemiseks.

Saarde Noorte Maatulundusklubi korraldas lõikuspeo, kus kõneles Saarde koguduse õpetaja H. Torrim.

13. oktoobril võttis Pikalae-nu Pank pandiks Pati vallas asuvad Pati-Ristiküla Piimaühingu mitmesuguse vara ja hooned.

Novembris kustutati ühingu, liitude ja seltside registrist töö lõpetanud Kilingi-Sau-

nametsa Piimaühing.

28-29. oktoobril korraldatis Saarde koguduse kontroll ehk kiriku katsumine. Seda toimetasid praost A. Grünberg ning vaimulike assistentidena Tori õpetaja J. Reitag ja Pärnu-Jaagupi õpetaja H. Nuth.

Küsimusele "Kui laiad on kihelkonna piirid õpetaja maja juurest kihelkonna ääreni?" oli vastus, et Põhja-Kikepera 35 km, Talli vallas Läti piirini 33 km, läänes Ulli taluni 18 km ja idas Kanakülla 20 km.

Leiti, et kirik on heas korras, kuna 1928.a. alles remonditi. Ka kirikla telliskivihooned oli korras, rentniku puust majal vajas katus uuendamist. Loomalaut, tall, tollakuur, ait, saun, käsiat, kelder ja sealaut – kõik olid korras. Ainult puukuur vajas uuesti ehitamist. Köstri elumaja vajas uut katust, leerituba valgendamist ja maja väljastpoolt värvimist. Koguduse käsutuses oli 50 hektarit maad. Kassapidamine oli nõukogu poolt valitud inimese käes, raha pangas ei hoitud. Eraldi oli surnuaia kassa. Väikekassa moodustus korjandustest, laululehtede müügist ja tunnistuste väljakirjutamise tasudest. Kassad olid laekuri, õpetaja ja köstri ühisel valitsemisel. Kuna kirikul ja ka teistel hoonetel puudusid piksevardad, olid kõik hooned tule vastu kindlustatud 15 500 krooni eest.

Õpetaja Martin Hellmut Torrimi tööga oldi rahul. Kanatamisaja jumalateenistusi peeti kirikus ja õhtuti Kilin-

gi-Nõmme alevis. 2-3 korda aastas pidas õpetaja jumalateenistusi Talli, Jäärja, Kanaküla ja Kikepera seltsimajades. Lastejumalateenistusi peeti üks kord kuus, keskeltläbi võttis neist osa 50 last. Kevadel peeti leer tütarlaste ja sügisel poeglastele. Suvel toimus nn eraleer mõlemast soost noortele. Leeriõpetus kestis 3 nädalat, kusjuures õpetaja ja köster mõlemad 2 tundi päevas teadmisi jagasid. Armulauda kaeti 3 korda kuus ning haigete juurde, kes ise ei saanud kirikusse minna, läks õpetaja esimese kutsumise peale koju.

Saarde surnuaed oli koguduse ainus ja õpetaja mattis surnud alati ise, välja arvatud juhud, kui teda kohal polnud. Surnuaed oli kasutada kõigile, peeti plaani eraldada edaspidi osa surnuaiast ristiisku mitte kuuluvatele. Ristimised viidi enamasti läbi kodus, suvekuudel ka kirikus; laulutused enamasti kirikus.

Kontrolliti ka köster Kristjan Otstaaveli tööd. Leiti, et köster on konsistooriumi poolt eksamineeritud, peab oma teenistust korraldult ja kõrvalametiteid ei pea. Köstrile soovitati, et ta võiks asutada pühapäevakooli.

Kirikunõukogu koosnes 18 liikmest, koguduses oli 9836 hinge, kirikumaks oli 1.80 krooni. Küsimuse kohta "Kuidas on pühapäeva pühakspidamisega?" arvati, et alevis on märgata tagurpidiminekut. Seltside koosolekud peeti ha-

rilikult pühapäeva ennelõunal, ka kaitseliidu omad, mis muidu kirikuvaenulik pole. Talgud ei peetud pühapäeval, küll aga esines rehepeksu. Valdadest peeti pühapäevast kui "hingamispäevast" enim kinni Voltvetis.

Koduõpetusest niipalju, et vaid mõnel pool õpetati eelkoolilastele kodus palveid. Abielulahutuste kohta võib öelda, et vaated abielu pühadusele olid lõdvenenud ja lahutusisid esines. Oli üksikuid paare, kes elasid registreerimata. Väljaspool abielu sündis 9 last.

Probleemiks oli, et kiriku lähedal oleva algkooli (Punane koolimaja) õpetaja kogus lapsed kokku ja korraldas kiriku all oleva liuväljal uisutamist just kirikuteenistuse ajal.

Kirikukatsumine lõppes pühapäeval, 29. oktoobril, kui mindi rongkäiguga kirikusse pidulikule jumalateenistusele, kus esines ka haridusseltsi Öilme meeskoor oma lauludega. Jumalateenistusel viibis umbes 1500 inimest.

13. novembril toimus Saarde kirikus 16 leirilapse õnnistamine.

7. detsembril suleti Kilingi-Nõmme Isamaaliidu ühingu osakond, mille eesotsas oli kohalik kaupmees Alfred Vee-mees.

17. detsembril sündis Henn Vilbaste – hilisem bioloog ja linnuteadlane. 1957.a. lõpetas ta EPA, 1963.aastast töötas ta Nigula Riikliku Looduskaitseala direktorina. Henn Vilbaste suri 3. mail 1993.a.

Nagu varasematel kordadelgi lõpetab aasta Laiksaare vallast Pihke külast pärit Marie Linde ilmavaatlus.

"1932.a. uue aastast olli nädal aega külma. Siis läks sulale olli kolm nädalit sula ja vihmane ja wesi olli lõbmata suur kuni küntla päewani peale küntla päewa olli kuni märtsi lõbuni kange külm alati 28 krati külma peale uue marja päewa läks sojas ja wana marja päewa aeg tulli pikse wihma kange wälgu ja müristamisega peale selle olliid õö külmad kuni Jüri päewani ja jüri päewast olliid kuni jaani päewani alati külmad ilmad aga liiga suurt õö külma ei olnud ja jaani päewast tulli kange kuiw ja palaw nii et põle keegi mäletanudgi nii kuiwa ja soja aega wihma tulli waha ja rahet tulli mka alati ja pööri päewast läks ilm wiluks ka tulli wihma alati lund ei tulnud enne kui oktoobri lõpul olli nädal aega ja läks jälle ära suuri öökülmasi ei olnu ja wilja ei rikonud ka külm nii olli marti päewani ilmastik peale maret olli alati wihmane ja soe ilm loomad käisid wäljas kuni jõuluni ka jõulud olliid mustad aga wana jõulu aeg läks järsku külmale tulli üle 20 krati päewase paisete ja kowa külm iga päew 28 krati."

Jätkub

OLEV PAUKSON

Pärnumaa valdade suvemängud

2-3. juunil toimusid Pärnumaa valdade suvemängud 11 erineval alal.

Saarde vald võitis edukalt osa kõigist aladest. Paraku läheb arvesse 8 paremat ala, seetõttu jääme valdade arvestuses Audru järel teiseks, punktide vastavalt 241 ja 239.

Auhinnalised koha said meie sportlased:

- Siiri Rist** – II koht 1500 m, II koht teatejooksus
- Kristiina Vinkel** – III koht 1500 m jooksus
- Janela Peterson** – III koht odaviskes, II koht teatejooksus
- Kaupo Koovit** – III koht odaviskes
- Riina Veskimäe** – II koht

800 m, II koht kõrgushüppes, II koht teatejooksus

Katrin Vinkel – III koht 1500 m jooksus, II koht teatejooksus

Keit Ilves – III koht kauhushüppes, III koht jooksukrossis

Ville Vinkel – III koht 400 m jooksus

Kalle Koop – III koht 3000 m, III koht 400 m, III koht 1500 m, II koht jooksukrossis

Siiri Saar – II koht kuulitõukes

Maarit Koger – I koht kõrgushüppes

Günter Koovit – I koht kuulitõukes, III koht kettaheitest

Andrus Karotamm – II koht 60 m jooksus

Arnold Schmidt – I koht 1500 m, I koht jooksukrossis

Sven Koovit – I koht kuulitõukes, I koht odaviskes, I koht kettaheitest

Janor Soop – I koht jooksukrossis

Erik Rist – II koht jooksukrossis

Neeme Teearu – III koht jooksukrossis

Perek Järvi – I koht perevõistluses.

Orienteerumises saavutati võistkondlikult I koht koosseisus Katrin Vinkel, Henry Olde, Priit Karon, Ville Vinkel, Siiri Rist, Kristjan Pahk, Kristiina Vinkel, Kaire Vinkel, Hendri Parrol, Holger Kruusla, Veiko Vinkel, Julika Ruukel, Värdi Soomann, Raido Mägi, Mihkel Nuut, Allan Sakala, Kristjan Pärn.

III koht kõiveos – Ülo Liblik, Avo Tursk, Andrus Ka-

rotamm, Günter Koovit, Rünno Kivi, Gunnar Mölder, Sven Koovit.

I koht petangis – Tõnu Tarvis, Avo Tursk, Riina Tarvis.

II koht võistkondlikus NATOS (käteköverdused, kõhulihased, 3200 m jooks) koosseisus Arnold Schmidt, Risto Lass, Gerbel Mikk, Raido Kasela.

Aitäh kõigile, sest lisaks neile nimelele on palju rohkeid neid sportlasi, kes tulid nädalavahetusel välja valla eest võistlema, aga seekord ei jõudnud auhinnalisele kohale. Aasta lõpus teeme teile kindlasti nn. spordirahva peo.

Järgmine võistlus – Reiu Jõe Mängud.

AVO TURSK

Maleuudised

15.-17. juunini 2007. a toimus Paide lalõputurniir males. Sten Kasela saavutas 2. koha, kaotas ainult malesuurmeister Kaido Külaotsale ja teised 6 partiid võitis, kusjuures võitis malesuurmeistrilt Igor Svõrjovi.

EIKI LEHEMETS
Maletreener

Tihemetsa maiturniir jalgpallis

kuni 12-aastased:

1. koht – võistkond **MAS-TERS** K.-Nõmmest koosseisus Ra-

net Järvi, Sanar Sutt, Alar Sakala, Mart Leeski,

Mihkel Nuut, Taivo Kovalevski, Veiko Vinkel, Hanna-Liisa Mägi, Kenter Kirschbaum

2. koht – võistkond **TIH-NU** Tihemetsast

3. koht – **KILINGI NÕMME 1.**

13-16-aastastest

oli esimene **KILINGI NÕMME 2** koosseisus Uku Mark Pärtel, Rasmus Öis, Villu Jallai, Taavi Uke, Karel Kaljula, Alar Neemsalu, Martin Peik, Henry Olde

17 ja vanemad – esimene koha sai **FC ULLE** koosseisus Evald Saidla, Taivo Kalden, Lauri Sahtel, Tanel Pool, Devid Järv, Priit Lilleorg, Ilmar Deissenko, Raivo Rohtla, Andres Jaaniste.

Ilus Emakeel

Saarde vald jagas Peet Vallaku Ilusa Emakeele auhinna ja 3000 krooni raha järgmistele õpilaste vahel:

Ilona Ringas, Kilingi-Nõmme Gümnaasium
Maarja Hermann, Tihemetsa Põhikool
Annika Ojasild, Tihemetsa Põhikool
Kadri Saat, Tali Põhikool.

Kahjuks ei ole võimalik kõiki töid avaldada, Piirdume Ilona Ringase luuletusega.

Miks minnakse ära?

Minnes kõik teed on minejaile lahti. Isegi taevas, põrgu ja maa. Kas kellelgi aega mõelda mahti Siit minnes, ehk tagasi kunagi saa.

Minnakse, sest oodatakse paremat. Imelisi hetki ning headust... Naeratusi, mitte tontlikku, halavat Nuttu ning karmi elu kurba seadust.

Arvatakse, et seal kusagil vaikus, Kõigist muredest, ohtudest prii. See viimane lõplik teekond Ei kusagile peitu kurbust ju vii!

Ääretult pikad päevad ning mõtted Rasked, otsust raske langetada... Anda käsi surmale või mitte? Ehk leidub viiv, et elule andestada?

TOIMETAJA

Tali Põhikooli õpilased osalesid maikuus maakondlikel ja vabariiklikel võistlustel, kus saavutati auhinnalisi kohti

Pärnumaa maakoolide kergejõustiku 4-võistlus 14.05. Väandras.

Tulemused:
Eva-Liisa Kasela
4-võistlus 220 p III koht
60 m jooks II-III koht
500 m jooks II koht

Lii Zerel
500 m jooks III koht

Romet Laasma
800 m jooks III koht

Kokkuvõttes saavutasime Tihemetsa Põhikooli järel II koha (971 p).

Naabritele jääme alla 27 punktiga.

EKSL-i maakoolide 4.-5. kl. õpilaste kergejõustikuvõistlus 18.05.2007 Järvamaal Väätas

Tulemused:
Lii Zerel
4-võistlus 207p II koht
500 m jooks II koht
kaugushüpe III koht

Helen Sepp
4-võistlus 199p III koht
Pallivise II koht
kaugushüpe IV koht

Romet Laasma
4-võistlus 189p III koht
800 m jooks II koht

Üldkokkuvõttes tulime 4. kohale. Kolmandaks tulnud Kildu Põhikool edestas meid 36 punktiga.

HELDUR KURVITS
õpetaja

EHITAME TULEVIKKU. SINUGA!

maxit Estonia AS tehas Fibro ExClay, asukohaga Pärnumaal Häädemeestel, vajab

SILLUSTE VALMISTAJAID

Konkursi tähtaeg: 22.07.2007

Kandidaadilt eeldame:

- kohusetundlikkust
- valmidust töötada vahetustes
- valmisolekut meeskonnatöös

Omalt poolt pakume:

- väljaõpet vajalike tööoskuste omandamiseks
- huvitavat tööd heas meeskonnas
- tulla tööle vastavat tasu
- kaasaegset töökeskkonda ja -vahendeid
- erinevaid soodustusi sisaldavat motivatsioonipaketti

Kõigil huvilistel palume oma elulookirjeldus (CV) ja avaldus saata aadressil maxit Estonia AS, tehas Fibro ExClay, 86001, Häädemeeste vald, Pärnu maakond või faksile 44 50 050 või e-kiri aadressil: maret.salak@maxit.ee Lisateave mob.tel. 50 90 261

maxit Estonia AS kuulub Euroopa juhtiva ehitusmaterjale tootva kontserni Heidelberg Cement Groupi ettevõtteid koondavasse gruppi maxit Group. 1994. aastal loodud maxit Estonia AS on üks suuremaid ehitusmaterjalide tootjaid Eestis ja tegevusala juhtiv ettevõtte kogu Balti turul.

kõikjal ehituses **maxit**

Saarde Vallavalitsus võtab teenistusse

EHITUSSPETSIALISTI,

kelle peamiseks tööülesandeks on Saarde valla ehitus- ja planeeringute poliitika väljatöötamine ning selle elluviimine, valla ehitusprobleemide lahendamine.

Kandidaatidelt eeldame:

- ehitusalast töökogemust
- väga head arvuti kasutamise oskust
- koostöövalmidust
- otsustus- ja vastutusvõimet
- väga head suulist ja kirjalikku väljendusoskust
- pingetaluvust

Pakume:

- päindlikku tööaega
- enesetäiendamise võimalusi
- töötasu kokkuleppel

Avaldus, elulookirjeldus saata aadressil:
Saarde Vallavalitsus, Nõmme 22, 86304 Kilingi-Nõmme
või e-postiga aadressile info@saarde.ee
Info telefonil 5663 3840.

„Vanaturu Äri“ ostab ja võtab müügil

hõbedast laandevaid, hõbedast ringi-kahvolid-kuikaid, kuld- ja hõbenäiteid, vana pookaarte ja fotosid linnast 1950 a.l. vana müüsiid (Käsmetsoon, Wilkerry, Mõnsoeri, Arabis, Langebroni, Melisid) vanaaegseid, meelilaid, vana koolimäike (KN keskool, Tõnnemäe Metsakool, Tehnikum...Pärnu) kooli.

Glenn avatud
E-L 10.00-14.00

Tänavaplane 1
Telefon 449 2104

Logistidamisega OÜ VANATURU

Pressiteade

Jäärja külaselts saatis ligi 30 inimesega oma laupäeva meeldivalt mööda Pärnu mere ääres. Ühissõidu organisatoris Sirje Soop ja sõidu maksis kinni vallavalitsus.

Müüa Kilingi-Nõmme linna servas Raekoja tn **MÄNNIMETSÄ ÄÄRES, SUURE KRUNDIGA (4954 m²) 1930. a ehitatud palkmaja koos kõrvalhoonetega. Majas 3 tuba, heas korras ahi, puupliit.**

Tel 522 2093 Ave

****

Müüa TALU Saarde v Kärsu külas privaatses asukohas. Rehielamu + kõrvalhooned, kinnistu 6,64 ha. Hind 670 000 kr.

Tel 522 2093,
442 7908

Kilingi-Nõmme Linnapäevad

20. juulil rahvatantsuõhtu Lavi järve ääres

21. juulil

kell 9.00 puhkpilliorkester purskkaevu juures

11.00 sääreväristaja kiirendusvõistlus

12.00 jalgrattakross

13.30 autode demonstratsioon

14.30 Sten Kasela malesimultaan

11.30 näomaalingute võistlus

19.00 akordionistid ja võimlejad purskkaevul

20.00 line-tantsijad parklas

21.00 ansambel Rock-Hotel

KILINGI-NÕMME PÄEVAKESKUSE
KUNSTIRINGI TÖÖDE NÄITUS
MAJANDUSÜHISTU SAALIS ON
AVATUD ARGIPÄEVITI
KELLA 10.00-15.00

Saarde Sõnumid REKLAAMIHINNAD

Reklaampind: 2 kr cm².

Hinnale lisandub 10% kujundustasu.

Kordusreklaamidele 10% hinnasoodustust.

Reklaam esiküljel: hinnalis 100%.

Lisateenused:

reklaamfoto – pinna maksumus + 50%,

reklaamtekst – pinna maksumus + 150 kr masinakirjalehekülj

Hinnad mitmendikes:

1/128	31 x 20,5	mm	17.20
1/64	31 x 44	mm	33.40
1/32	64,5 x 44	mm	67.20
1/16	64,5 x 91,5	mm	134.30
1/8	132 x 91,5	mm	268.65
1/4	132 x 186	mm	537.30
1/2	264 x 186	mm	1074.65
1/1	264 x 375	mm	2144.00

Hinnad antud ilma kujundustasuta.

Reklaame ja kuulutusi võetakse vastu Saarde vallavalitsuses E-R kell 8.00-16.30
Info tel. 449 0134, 5645 5426

Otsime oma meeskonda kiiresti:
PAINUTUSPINGI OPERAATOREID
UKSE NEETIJAJAID
PULBERVÄRVIMISE LIINI TÖÖTAJAJAID
LAOTÖÖ SPETSIALISTE

Healt kandidaadilt eeldame
õppimisvõimet ja valmisolekut teha füüsilist tööd.
Väljaõpe kohapeal.
Hea töö eest vääriline palk!
Painutuspingioperaatoritel ning neetijatel peale katseaega tasu arvestamise aluseks tükitöö ning boonus.

Samuti võtame alates 16aastasi õpilasi suvevaheajal: SUVETÖÖLISTEKS erinevatele ametikohtadele.

Kandideerimiseks tulla kohapeale (Vana-Sauga 40, Pärnu) või helistada personalispetsialistile
tel 442 6809 (Kadi Karula).

Kilingi-Nõmme turu kioskis töötav KINGSEPP!

Töökoda on avatud K ja R 10-17, L 9-14.

Alates 11. juunist toimub Invaru teeninduspunkti vastuvõtt aadressil:
Liiva 2c
Pärnu 80010

Lahtiolekuajad:
E: 9-17 ja T-N 9-15

Tel. **447 1022**
GSM **5558 0983**

e-post:
parnu@invaru.ee

Saarde Sõnumid

Väljaandja: Saarde Vallavalitsus
Tel. 449 0135 www.saarde.ee

Toimetaja: Kalle Kiipus
tel: 5691 5098
449 2509

e-post: kalle@livonia.ee

Korrektor: Virve Martoja

Kuulutuste vastuvõtt:
Saarde vallavalitsus, E-R 8-16.30

Kujundus ja trükk: Hansaprint
tel: 443 3309
www.hansaprint.ee